

POSTANOWIENIE

Dnia 29 maja 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Kala

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 29 maja 2023 r.

na posiedzeniu w trybie art. 545 § 3 k.p.k.

w sprawie A. C.

skazanego za czyn z art. 286 § 1 k.k. i in.

prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 9 grudnia 2015 r.,

sygn. akt III K 301/15

kwestii przyjęcia wniosku skazanego o wznowienie postępowania

na podstawie art. 545 § 3 k.p.k.

postanowił

odmówić przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania wobec
jego oczywistej bezzasadności.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 9 grudnia 2015 r., sygn. akt III K 301/15, Sąd Okręgowy we Wrocławiu:

1. uznał oskarżonego A.C. za winnego popełnienia czynów opisanych w punktach I, II, III, IV, V i VII części wstępnej wyroku i na podstawie art. 286 § 1 k.k. oraz art. 33 § 2 k.k. za każdy z tych czynów wymierzył oskarżonemu karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę 50 stawek dziennych grzywny przy ustaleniu wysokości jednej stawki na kwotę 100 zł;
2. uznał oskarżonego A.C. za winnego popełnienia czynu opisanego w punkcie VI części wstępnej wyroku i za to na podstawie art. 284 § 2 k.k. oraz art. 33 § 2 k.k. wymierzył oskarżonemu karę roku pozbawienia wolności oraz karę

- 40 stawek dziennych grzywny przy ustaleniu wysokości jednej stawki na kwotę 100 zł;
3. uznał oskarżonego A.C. za winnego popełnienia czynu opisanego w punkcie VIII części wstępnej wyroku, z tym że przyjął, „iż stanowi on przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. i w zw. z art. 12 k.k. (...) i za to na podstawie art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i art. 33 § 2 k.k.” wymierzył oskarżonemu karę 6 lat pozbawienia wolności oraz karę 500 stawek dziennych grzywny przy ustaleniu wysokości jednej stawki na kwotę 100 zł;
 4. na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. połączył wymierzone kary i orzekł wobec oskarżonego karę łączną 6 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz 800 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 100 zł.

Wyrok zawiera również rozstrzygnięcia w przedmiocie zaliczenia na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności okresu zatrzymania i tymczasowego aresztowania, środka karnego zakazu prowadzenia działalności gospodarczej, obowiązku naprawienia szkody oraz w przedmiocie kosztów procesu.

Od powyższego wyroku apelacje wywiedli obrońcy A.C., adwokat S.L. i adwokat A.B.

Postanowieniem z dnia 27 kwietnia 2016 r., sygn. akt II AKa 90/16, Sąd Apelacyjny we Wrocławiu, na podstawie art. 430 § 1 k.p.k., pozostawił obie apelacje bez rozpoznania z uwagi na stwierdzenie, iż są niedopuszczalne z mocy ustawy (k. 347 v. – 349).

Po rozpoznaniu zażalenia wywiedzionego od powyższego postanowienia przez obrońcę oskarżonego, Sąd Apelacyjny we Wrocławiu, postanowieniem z dnia 24 maja 2016 r., sygn. akt II AKa 90/16 (k. 362 – 364) utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie.

Pismem z dnia 2 maja 2022 r., uzupełnionym pismem z dnia 1 października 2022 r., skazany A.C. „na podstawie art. 540 § 1 k.p.k.” złożył „wniosek o wznowienie postępowania zakończonych prawomocnym orzeczeniem w sprawie III K 301/15 Sądu Okręgowego we Wrocławiu i postanowienia Sądu Apelacyjnego we

Wrocławiu, sygn. akt II AKa 90/16 oraz 540 a, b k.p.k., gdyż nie popełnił czynów, za które został skazany, a nowe okoliczności czynią ten wniosek ze wszech miar zasadnym”.

Postanowieniem z dnia 26 października 2022 r., sygn. akt I KO 76/22, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania wobec jego oczywistej bezzasadności.

Po rozpoznaniu zażalenia wywiedzionego od powyższego postanowienia przez skazanego A.C., Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 22 lutego 2023 r., sygn. akt I KZ 69/22, uchylił zaskarżone postanowienie i sprawę wniosku skazanego o wznowienie postępowania przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Najwyższemu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Na wstępie należy stwierdzić, że z treści wniosku o wznowienie postępowania, a w szczególności z wyeksponowanych w nim podstaw wznowieniowych oraz argumentów przywołanych na ich poparcie w uzasadnieniu wniosku i załącznikach do niego, jednoznacznie wynika, że skazany domaga się wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 9 grudnia 2015 r., sygn. akt III K 301/15, a nie postępowania w przedmiocie dopuszczalności apelacji wywiedzionych od tego orzeczenia, które to postępowanie zostało zakończone prawomocnym postanowieniem Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 24 maja 2016 r., sygn. akt II AKa 90/16. Nadmienić należy, że wznowienie postępowania w przedmiocie dopuszczalności środka odwoławczego mogłoby wchodzić w grę jedynie w wypadkach, o których mowa w przepisie art. 540 § 2 i 3 k.p.k. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2017 r., SDI 70/16), które w tej sprawie nie występują. Sam wnioskodawca również się do nich nie odwołuje.

Zgodnie zaś z trafnym i utrwalonym w orzecznictwie oraz doktrynie poglądem, w wypadku uprawomocnienia się orzeczenia sądu pierwszej instancji, na skutek pozostawienia przez sąd odwoławczy wniesionej apelacji bez rozpoznania, prawomocnym orzeczeniem kończącym postępowanie sądowe, w rozumieniu art. 544 k.p.k., jest orzeczenie sądu pierwszej instancji, a nie postanowienie sądu II instancji o pozostawieniu środka odwoławczego bez

rozpoznania. Powyższe oznacza również, że wydanie przez sąd odwoławczy postanowienia o pozostawieniu środka odwoławczego bez rozpoznania nie pozbawia tego sądu właściwości do rozpoznania wniosku o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym orzeczeniem sądu pierwszej instancji, które nie zostało poddane merytorycznej kontroli odwoławczej na skutek wskazanej wyżej decyzji procesowej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 2010 r., II KO 114/09, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 września 2015 r., II KO 54/15, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2021 r., V KO 123/20, J. Matras [w:] *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, wyd. II, red. K. Dudka, Warszawa 2020, komentarz do art. 544, teza 1).

Tak więc, zgodnie art. 544 § 1 k.p.k., właściwym funkcjonalnie do rozpoznania wskazanego wyżej wniosku o wznowienie postępowania złożonego przez A.C. jest Sąd Apelacyjny we Wrocławiu, a nie Sąd Najwyższy. Sąd Najwyższy na obecnym etapie procedowania nie może jednak przekazać niniejszej sprawy, zgodnie z właściwością, Sądowi Apelacyjnemu we Wrocławiu, a to z uwagi na fakt, iż jest związany postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2023 r. wydanym w sprawie I KZ 69/22, na mocy którego to „sprawę wniosku skazanego o wznowienie postępowania” przekazano do rozpoznania Sądowi Najwyższemu, zamiast prawidłowo - Sądowi Apelacyjnemu we Wrocławiu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 kwietnia 1978 r., VII KZP 49/77). Zbadanie kwestii zasadności przedmiotowego wniosku w trybie art. 545 § 3 k.p.k. przez Sąd Najwyższy, a nie przez Sąd Apelacyjny, w żaden sposób jednak nie narusza praw wnioskodawcy, skoro w tym układzie sytuacyjnym Sąd Najwyższy bez wątpienia musi być postrzegany jako sąd wyższego rzędu, a negatywne orzeczenie przezeń wydane podlega zaskarżeniu na analogicznych zasadach, jak orzeczenie wydane przez Sąd Apelacyjny, choć oczywiście z różnicą dotyczącą organu odwoławczego (art. 545 § 3 k.p.k.).

Analiza wniosku o wznowienie postępowania dokonana w oparciu o art. 545 § 3 k.p.k., prowadzić musi do konkluzji, że jest on oczywiście bezzasadny, co uzasadnia odmowę jego przyjęcia bez wzywania do usunięcia braków formalnych.

Na wstępie przypomnieć wypada, że instytucja wznowienia postępowania należy do kręgu nadzwyczajnych środków zaskarżenia, których procesowe

uruchomienie może nastąpić wyłącznie na podstawie przesłanek ściśle określonych w ustawie (art. 540 k.p.k., art. 540a k.p.k., art. 540b k.p.k., art. 542 § 3 k.p.k.).

W art. 545 § 3 k.p.k. ustawodawca nałożył na sąd wznowieniowy obowiązek dokonywania kontroli wniosku o wznowienie postępowania przez pryzmat jego ewentualnej oczywistej bezzasadności już na wstępnym etapie jego analizy. Powyższy przepis wskazuje, że sąd orzekając jednoosobowo, odmawia przyjęcia wniosku nie pochodzącego od osoby wymienionej w art. 545 § 2 k.p.k. (tj. adwokata, radcy prawnego albo radcy Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej), bez wzywania do usunięcia jego braków formalnych, jeżeli z treści wniosku, w szczególności odwołującego się do okoliczności, które były już rozpoznawane w postępowaniu wznowieniowym, wynika jego oczywista bezzasadność. Na postanowienie o odmowie przyjęcia wniosku przysługuje zażalenie do tego samego sądu orzekającego w składzie trzech sędziów. Pod pojęciem „oczywistej bezzasadności wniosku”, użytym na gruncie przytoczonej regulacji, należy rozumieć (poza sytuacją wymienioną wprost w powołanym przepisie, a związaną ze swoistym stanem „rei iudicatae”) takie przypadki, w których w rzeczonym wniosku, jako przyczynę wznowienia postępowania wskazano okoliczność niemieszczącą się w ustawowych podstawach wznowienia postępowania, albo też w ogóle nie podano żadnych podstaw wznowienia. Oczywiście bezzasadny jest również wniosek, w którym co prawda formalnie odwołano się do wskazanej w kodeksie postępowania karnego podstawy wznowieniowej, ale nie wyeksponowano konkretnych okoliczności przemawiających za wznowieniem postępowania albo przywołano okoliczności, które w powołanej podstawie wznowieniowej ewidentnie się nie mieszczą. I z takim stanem rzeczy mieliśmy do czynienia w przedmiotowej sprawie.

Mimo bowiem tego, że skarżący formalnie odwołał się do podstawy wznowieniowej zwanej *propter nova*, uregulowanej w art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k., to jednak treść wniosku jednoznacznie wskazuje, że żadne nowe fakty i dowody, po wydaniu orzeczenia objętego wnioskiem o wznowienie postępowania, się nie ujawniły. Wnioskodawca podnosi, że w toku postępowania przed sądami powszechnymi zostały popełnione błędy, gdyż został pozbawiony możliwości przedstawienia „nowych faktów, okoliczności i dowodów”, a ponadto sąd nie wziął pod uwagę faktu, że „z powodu prawie całkowitej utraty wzroku nie mógł popełnić tych czynów”. Skarżący zapomniał jednak o tym, że z dniem 1 lipca 2015 r. z treści przepisu art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. usunięto zwrot „nieznane przedtem sądowi”. W konsekwencji nowe fakty lub dowody mogą stanowić podstawę wznowienia wyłącznie wtedy, gdy uprzednio nie były znane nie tylko sądowi, ale i stronie. Ciężar wykazania tej okoliczności spoczywa na wnioskodawcy. W doktrynie trafnie

podkreśla się, że art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. związany jest z zasadą kontrydiktoryjności postępowania sądowego i opiera się na założeniu, że w postępowaniu tym strona powinna przedstawić wszystkie znane jej fakty lub dowody. Pasywność na tym polu powoduje zaś utratę możliwości późniejszego zgłoszenia tychże faktów i dowodów zarówno w postępowaniu odwoławczym (art. 427 § 3 k.p.k.), jak i wznowieniowym (zob. D. Świecki [w:] B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, D. Świecki, Kodeks postępowania karnego. Tom II. Komentarz aktualizowany, LEX/el. 2023, komentarz do art. 540, teza 13). W przedmiotowej sprawie skarżący spełnienia wymaganego kryterium nowości nie wykazał. Pomijając nawet tę okoliczność, nader nieprzekonująco brzmi twierdzenie, że skarżący reprezentowany w toku postępowania jurysdykcyjnego (w tym w ramach postępowania głównego) przez dwóch obrońców, nie mógł przedstawić faktów i dowodów.

Do podstaw wznowieniowych nie należy eksponowana przez wnioskodawcę kwestia niemożności zapoznania się z materiałami postępowania przygotowawczego.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy, kierując się treścią art. 545 § 3 k.p.k., odmówił przyjęcia osobistego wniosku A.C. o wznowienie postępowania, bez podjęcia działań zmierzających do usunięcia braków formalnych tego pisma, z uwagi na jego oczywistą bezzasadność.

Kierując się powyższą argumentacją, orzeczono jak w części dyspozytywnej postanowienia.

(M.K.)

[as]